

Tulevaisuuslautakunnan lausunto 17.4.2024: Alueellinen sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämissuunnitelma vuosille 2024–2027 Outokumpu ja Polvijärvi

Kysymys 1. Millaisia vaikutuksia järjestämissuunnitelmalla on asukkaisiin, asiakkaisiin ja/tai potilaisiin? Onko jokin tietty väestöryhmä, johon suunnitelman vaikutukset erityisesti kohdistuvat? Arvioinnissa voitte miettiä erityisesti palvelujen yhdenvertaisuutta, saatavuutta, saavutettavuutta; hyvinvointi- ja terveyserojen kaventamista, sekä ihmisten kokemusta hyvinvoinnista, terveydestä ja turvallisuudesta.

Sotepalvelujen järjestäminen nykyisellä tavalla on vaikeutunut merkittävästi palvelutarpeen kasvusta ja saman aikaisesta henkilöstöpulasta johtuen. Palvelutarpeen kasvun keskeinen syy on väestön ikääntyminen. Henkilöstöpula johtuu merkittävältä osin eläköitymisestä ja pitkään jatkuneesta työikäisten henkilöiden kasvukeskuksiin kohdistuneesta muuttoliikkeestä. Nyt lausunnolla olevien muutosten tavoite on järjestään kansalaisille heidän palvelutarpeensa perusteella niin hyvät sosiaali- ja terveyspalvelut kuin käytettävissä olevilla resursseilla voidaan järjestää. Tämä tavoite on hyvä ja kannatettava. Palvelutarpeen tulee määrittää se mitä palveluja järjestetään. Valitettavaa on se, että joidenkin palvelujen saavutettavuus heikkenee, mutta palvelujen saatavuus on monien palveluiden osalta kansalaisille tärkeämpää kuin niiden läheisyys. Lausunnolla olevassa asiakirjassa on esitetty hyvä tavoitetila, jonka toteutuminen takaisi kansalaisille kohtuulliset perustason sosiaali- ja terveyspalvelut. Tavoitetilan saavuttamiseen tuo merkittävää epävarmuutta ongelmat henkilöstön, erityisesti lääkäreiden saatavuudessa. Tämän järjestämissuunnitelman toteutuessa kansalaisten sosiaali- ja terveyspalvelut paranevat nykyiseen tilanteeseen verrattuna.

Kysymys 2. Millaiset vaikutukset järjestämissuunnitelmalla on asukkaisiin, asiakkaisiin ja/tai potilaisiin?

Merkittävän myönteinen

Myönteinen

Ei vaikutusta

Kielteinen

Merkittävän kielteinen

Kysymys 3. Millaisia ympäristövaikutuksia järjestämissuunnitelmalla on? Arvioinnissa voit miettiä esimerkiksi liikenteestä ja rakennuksista aiheutuvia ympäristövaikutuksia ja kestäväää kehitystä.

Järjestämissuunnitelma toteutuessaan lisää sekä asiakkaiden, että henkilökunnan liikkumista alueella. Asiakkaat joutuvat hakemaan joitakin palveluja aikaisempaa pidemmän matkan päästä ja henkilöstö matkustaa tuottamaan palveluja liikkuvien palvelujen kiinteisiin toimipisteisiin. Toisaalta digitaalisten palvelujen laajentaminen ja niiden käytön lisääminen vähentää asiakkaiden ja potilaiden matkustustarvetta. Vasta aika näyttää vähentääkö digitaaliset palvelut liikkumistarvetta niin paljon kuin palvelujen osittainen keskittäminen matkustustarvetta lisää.

Kysymys 4. Millaiset ympäristövaikutukset järjestämissuunnitelmalla on?

Merkittävän myönteinen

Myönteinen

Ei vaikutusta

Kielteinen
Merkittävän kielteinen

Kysymys 5. Miten arvioitte järjestämissuunnitelman vaikuttavan hyvinvointialueen kustannuksiin ja resurssien riittävyyteen? Siirtyykö suunnitelman toteutuksen myötä kustannuksia muille tahoille, esim. kunnille tai asiakkaille? Mitkä ovat taloudelliset vaikutukset lyhyellä ja pitkällä aikavälillä?

Järjestämissuunnitelman toteutuminen pienentää merkittävästi hyvinvointialueen tilakustannuksia. Muihin hyvinvointialueen kustannuseriin uudella toimintamallilla ei ole merkittävää vaikutusta. Sen sijaan, jos kansalaiset joutuvat liikkumaan aikaisempaa enemmän päästäkseen palveluihin, kasvavat kansalaisten matkakustannukset. Hyvinvointialueen pienentyvät tilavuokratulot supistavat vuokranantajien vuokratuloja ja heikentävät siten vuokranantajien taloudellista asemaa.

Kysymys 6. Millaiset vaikutukset järjestämissuunnitelmalla on hyvinvointialueen talouteen?

Merkittävän myönteinen
Myönteinen
Ei vaikutusta
Kielteinen
Merkittävän kielteinen

Kysymys 7. Miten järjestämissuunnitelma vaikuttaa hyvinvointialueen henkilöstöön riittävyyteen? Arvioinnissa voitte mieltä esimerkiksi vaikutuksia hyvinvointialueen henkilöstön saatavuuteen sekä pito- ja vetovoimaan.

Riittävien henkilöstöresurssien olemassaolo on välttämätöntä palveluiden järjestämisen kannalta. Laajan palvelun soteasemat ovat kooltaan työyhteisöjä, joissa työntekijällä on hyvät mahdollisuudet saada kollegiaalista tukea. Tämä parantaa selkeästi työyhteisön veto- ja pitovoimaa. Henkilöstöresurssin yhteinen käyttö suuremmalla alueella mahdollistaa palvelujen järjestämistä myös niukkuuden olosuhteissa. Toisaalta joillakin henkilöillä ei ole halukkuutta tai valmiutta liikkuvan työn tekemiseen.

Kysymys 8. Millaiset vaikutukset järjestämissuunnitelmalla on hyvinvointialueen henkilöstön riittävyyteen?

Merkittävän myönteinen
Myönteinen
Ei vaikutusta
Kielteinen
Merkittävän kielteinen

Kysymys 9. Muita huomioita järjestämissuunnitelmaan liittyen

Palvelujen järjestämisen uudistaminen on yhteiskunnan ja toimintaympäristön muuttuessa välttämätöntä. Kansalaisille tarjottavien palvelujen pitää muuttua palvelutarpeen mukana. Digitaaliset palvelut luovat

uusia mahdollisuuksia niille henkilöille, joiden palvelutarpeeseen digipalvelut sopivat ja joilla on kyky käyttää digitaalisia välineitä.